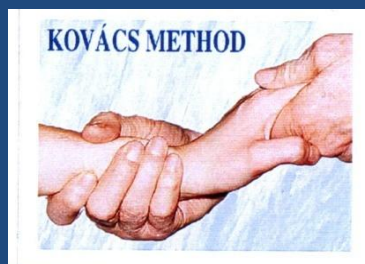


A zenei munkaképesség-gondozás eszközei a sajátos nevelési igényű gyermekek zeneiskolai oktatásában

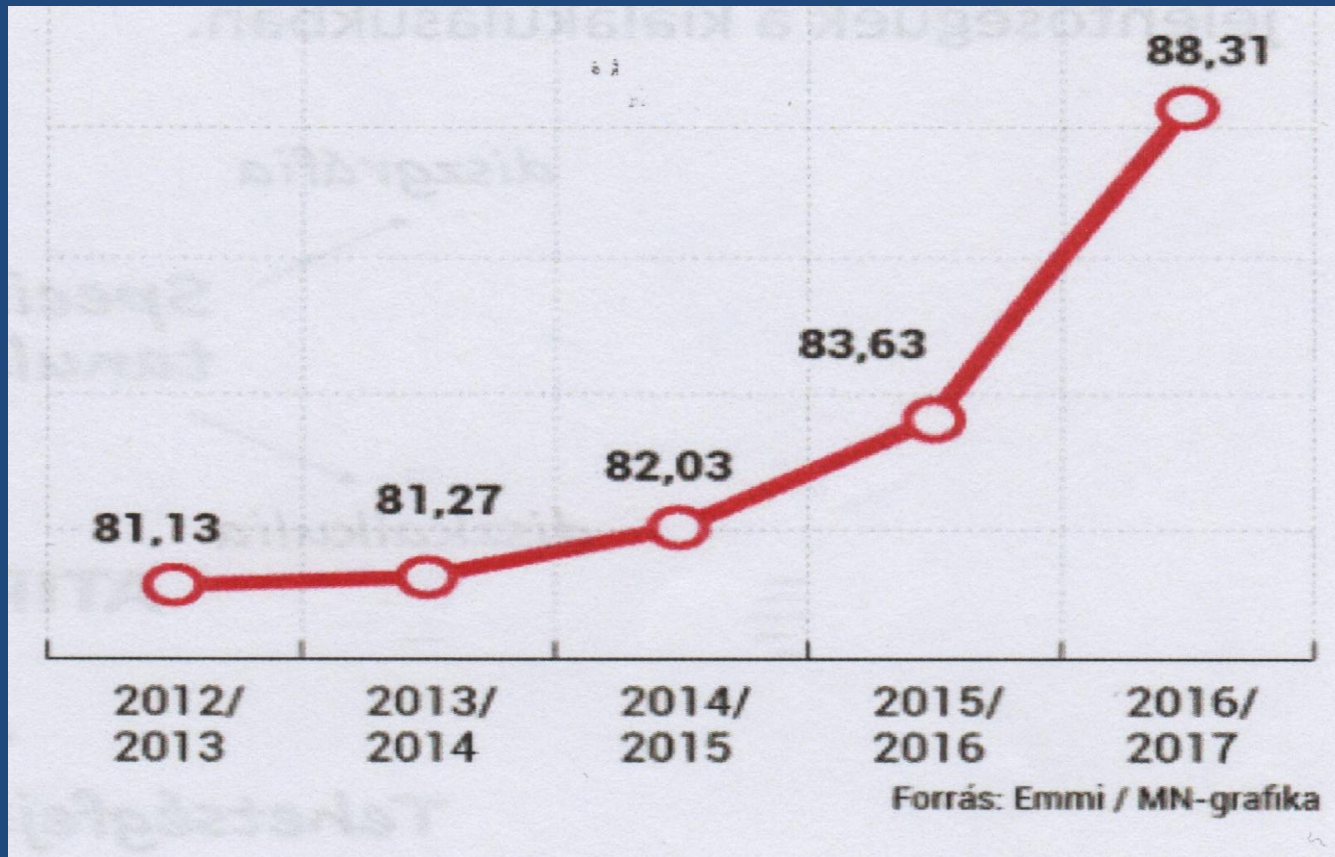


Dr. Pásztor Zsuzsa

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

Eötvös Loránd Tudományegyetem

A sajátos nevelési igényű tanulók száma drámai mértékben növekszik



A sajátos nevelési igényű tanulók száma
öt tanév átlagában (ezer fő)



Az atipikus fejlődés lett a tipikus

A 21. század beköszöntével a fejlődés felgyorsult, több évszázadnyi változást éltünk meg rövid idő alatt.

A korábbinál messze gazdagabb ingerkörnyezet megváltoztatja az idegrendszer fejlődését és működését.

A tanulási és figyelemzavarok, a hiperaktivitás, az autizmus spektrumzavarok veleszületett vagy szerzett idegrendszeri eltéréseken alapulnak.

Napjainkban az atipikus fejlődés lett a tipikus.

Gyarmathy Éva: Az atipikus „A” tipikus.
Előadás az APOR Vilmos Katolikus Főiskola
ATIPIKUS ALTERNATÍVÁK c. konferenciáján.
2019. március 9-én.



A közoktatás maga is kitermeli az SNI problémát

A magas iskolai óraszám, a túlterhelés, a túlnyomó ülő elfoglaltság, az alvásadósság, a mély fáradtság teljesítményzavarokhoz vezet. Gyakori a motivációhiány, a koncentrációzavar, a memóriazavar, a neurotikus tünetek, a pszichoszomatikus zavarok, a viselkedési zavarok, a mentális problémák, a szorongás.

Következtetés a zeneoktatás számára



Az SNI probléma olyan jelenség, amelyet a zeneiskolai oktatásban is figyelembe kell venni.

Bármilyen legyen is a diagnózis, akár van besorolás, akár nincs, a zeneiskolába jelentkező növendék számára fejlesztő és örömteli zeneoktatást kell nyújtanunk.

A zenetanulás maga is lehet terápia. Azonban a korábbi elvárásokkal és módszerekkel nem lehet az új problémákat megoldani.

A tehetségfejlesztés is sajátos nevelési igényt támaszt



A zeneiskola számára minden gyermek sajátos nevelési igényű

Mivel a zeneoktatás évszázados hagyománya az egyéni, illetve kiscsoportos foglalkozás, így a zeneiskolában nemcsak a hátránnyal küzdők, nemcsak a kivételes tehetségűek, hanem minden egyes gyermek sajátos nevelési igényűnek számít.

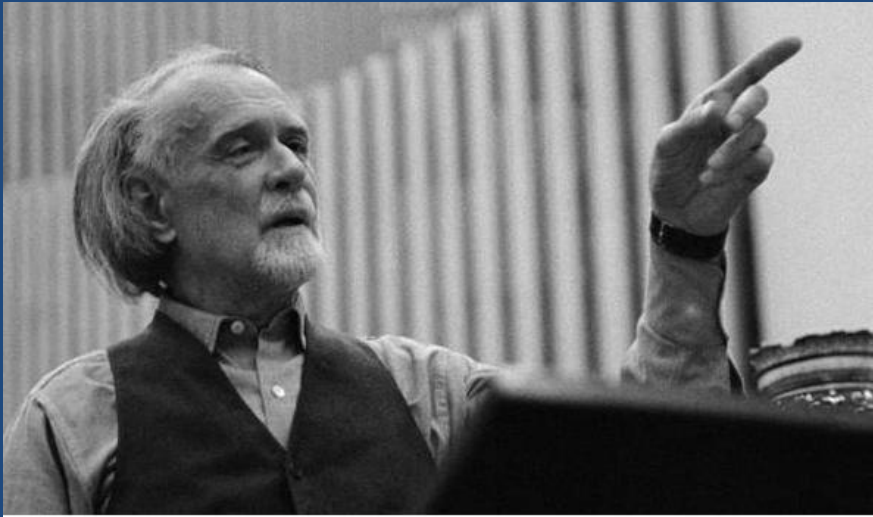
A zeneiskola mindenkinek saját szükségletei és lehetőségei szerint közvetíti a zenetanulás életre szóló , semmi mással nem pótolható értékeit.



Új kérdések, új feladatok



- Hogyan képes a zeneiskola a modern élet rohanó hétköznapijaiban betölteni feladatát?
- Hogyan tudja a zeneórák rövid idejében a fáradtan érkező, nyugtalan, szétszórt figyelmű gyermekek számára megteremteni az elmélyült munka nyugalmát?
- Hogyan tudja a késő délutáni órákban, a naphosszat tartó szellemi munka után a további koncentrált figyelmet elővarázsolni?
- Hogyan tudja a kedvüket vesztett gyerekekben felébreszteni a zenélés örömét?
- Ezeket az új feladatokat már nem lehet a régi módon megoldani, új stratégia szükséges, melyet a zenei munkaképesség-gondozás (ZMG) kínál a zeneoktatás számára.

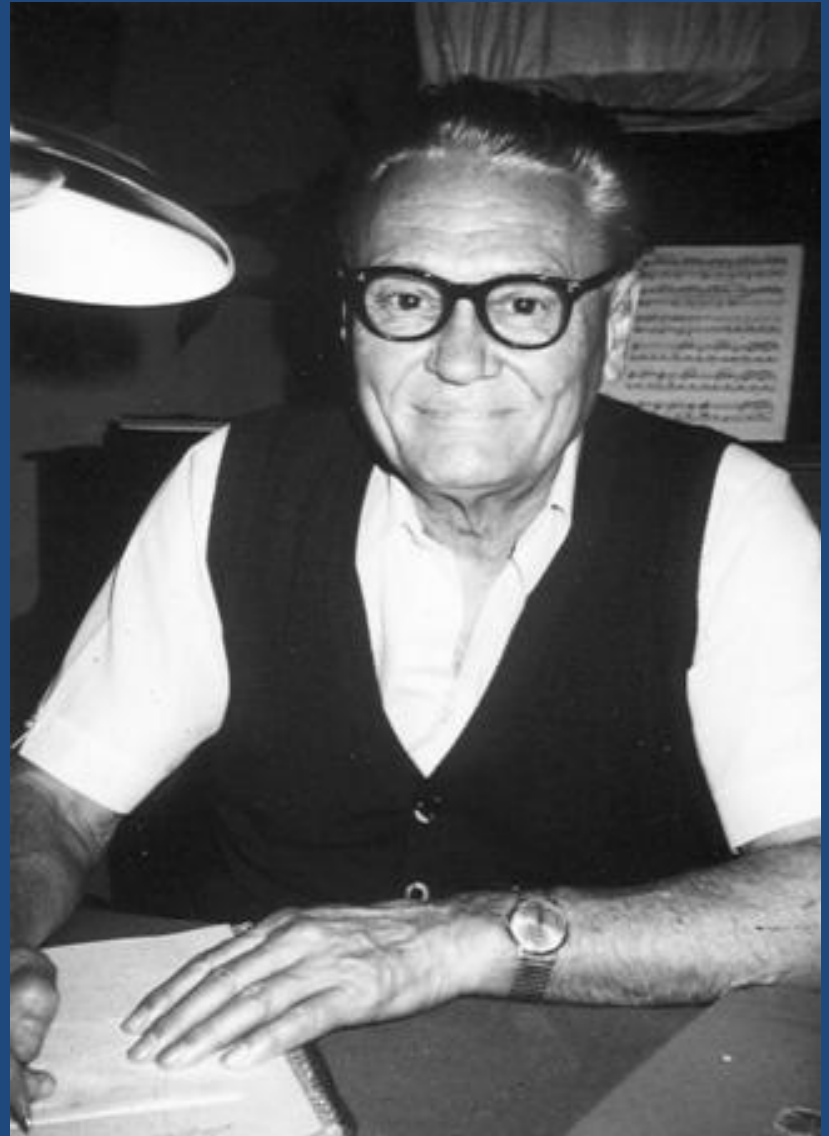


Mi a zenei munkaképesség-gondozás (ZMG)?

A ZMG a zenélő emberek egészséges életmódprogramja és életfilozófiája, a foglalkozási ártalmak megelőzésének pedagógiája. Célja a zenélő emberek helytállásának segítése hivatásukban és mindennapi feladataikban.

Keletkezése Kodály Zoltán nevéhez fűződik, aki az 1950-es évek végén elsőként figyelt fel a zenével foglalkozó fiatalok és felnőtt művészek körében sűrűn előforduló foglalkozási ártalmakra és erőteljesen sürgette a megoldást.

**A ZMG megteremtője
dr. Kovács Géza
testnevelési
tudományos kutató,
akit a Liszt Ferenc
Zeneakadémia
1959-ben Kodály
Zoltán indítványára
hívott meg.**



**A ZMG továbbfejlesztője
és oktató-kutató
műhelyének vezetője
dr. Pásztor Zsuzsa
zongoraművész-tanár**



Törvényi háttér



Az Oktatási Hivatal 2013-ban három rendeletet adott ki
a ZMG oktatásának támogatására

- 1) a zenei felsőoktatás
- 2) a zenei szakgimnáziumok
- 3) a zeneiskolák számára

A ZMG számos területen szolgálja a zeneoktatást és a művészi gyakorlatot

SNI, BTMN tanulók zenetanítása * Felkészítés
szereplésekre * A súlyos lámpaláz leküzdése *
Koncentráció- és memóriazavarok enyhítése *
Tartáshibák javítása * A gyenge légzés, gyenge kéz
erősítése * A zenei fejlődés megtorpanásaiban
segítségadás * Kiégés, idegi labilitás * Megerőltetések,
fájdalmak esetén elsősegély * A rehabilitáció segítése *

Mindezek mellett a legfontosabbak:

A tanulást akadályozó fáradtság enyhítése

A hangszerjáték fizikális és manuális előkészítése

Az elfáradás enyhítése a zenetanításban

A zeneoktatás súlyos problémája a hátrányos időbeosztás. A tanulók a felnőttek munkaidejét meghaladó iskolai óraszámuk teljesítése után jutnak hozzá a zenetanuláshoz, mélyen elfáradt állapotban.



Ezért a zeneóra első feladata a fáradtság enyhítése, a zeneiskolába érkező növendék szervezetének felfrissítése, alkalmassá tétele a további munkára. Ezt szakszerűen összeállított mozgáspihenővel érheti el a zenetanár.

A mozgáspihenő lényege



Az életműködések (légzés, keringés, sejttanyagcsere stb.) normális funkciórendjének helyreállítása az elfáradt szervezetben.

A mozgáspihenő nyomán javul a közérzet, a hangulat, a motiváció, a figyelem és a memória, a magatartás és a zenei teljesítmény. Növekszik az oktatás hasznos perc száma.

A hangszerjáték manuális-fizikális előkészítése



A zenetanulás megkezdésekor csak kevés kisgyermek rendelkezik a szükséges mozgásfejllettséggel. Ezért a kezdőtanítás elhúzódó és küzdelmes, különösen a problémás növendékeknél.

- A ZMG pedagógiájában kidolgozott, mozgás-előkészítő és korrekciós módszer új alapokra helyezi a hangszeres oktatást.
- Játékos mozgásokkal előzetesen kifejleszti a hangszeres technika idegrendszeri alapjait. Ezzel megkönnyíti és felgyorsítja a tanulást.
- Egyben megkíméli a zenét a kezdetleges technikai megoldásoktól.

A zenei mozgás-előkészítés kifejleszti a hangszeres alap-készségeket: a tapintás finomságát, az ujjak mozgékonyágát, a kezek függetlenségét, a csukó hajlékonyságát és rögzítését, a könyök pozícióit, a gyorsaság reflexeit, a mikropihenők készségeit, az alkalmazkodó mozgásokat, a zenei időzítést, az erőadagolás differenciálását, a helyes légzést, a kéz erejét, a jó testtartást, a térérzéket és a helyérzéket.



A zenei mozgás-előkészítés ma már egyetemi és tanár-továbbképzési tananyag, országsszerte számos zeneiskolában alkalmazzák.

A mozgásfejlesztés már az óvodában elkezdődhet.

A zenei mozgás-előkészítés lényege az indirekt beavatkozás



Nem a konkrét feladatot gyakoroltatjuk, hanem a hozzá való fizikai, fiziológiai feltételeket alakítjuk ki.

Nem a hangszert kínozzuk, nem a darabokat gyötörjük, hanem az idegrendszeri alapokat fejlesztjük ki.

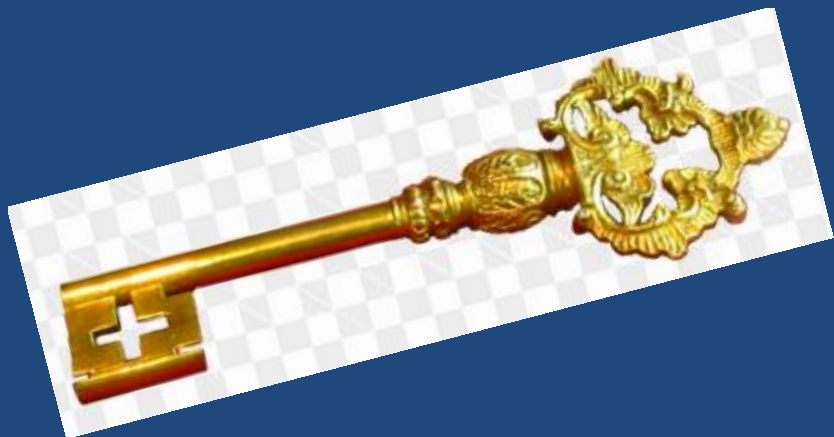
**A végeredmény:
boldog játék**

Kíméljük a zenét

**Sok időt
takarítunk meg**

**Rengeteg
energiát
szabadítunk fel**





A megoldás kulcsa

- A hátrányokkal küzdő növendékek tanításával nehezen birkózik a zeneoktatás.
- Az új feladatokat a régi módon nem tudjuk megoldani.
- Új módszerekre, új szemléletre van szükség.
- Az új stratégiát a ZMG kínálja a zeneoktatás számára.
- A ZMG integrálása a zeneoktatásba megkerülhetetlen.
- A ZMG egyetemi és posztgraduális képzése több fórumon már elérhető a zenetanárok részére.

A ZMG felsőoktatási fórumai 2020-ban

- Liszt Ferenc
Zeneművészeti
Egyetem
- ELTE Pedagógiai és
Pszichológiai Kar
- ELTE Bölcsészet-
tudományi Kar
- Miskolci Egyetem
Bartók Béla
Zeneművészeti Intézet
- Győri Egyetem Varga
Tibor Zeneművészeti
Intézet
- Debreceni Egyetem
Zeneművészeti Kar



Négyesi Anna egyetemi oktató
a miskolci hallgatókkal

ZMG kurzus a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem hallgatóinak



ZMG-bemutató a bolognai ISME-konferencián



A ZMG tanárképzés helye az ELTE Bölcsészettudományi Kar Művészetközvetítő és Zenei Intézete



Köszönöm a figyelmet!

A handwritten signature in black ink on a white rectangular background. The signature is written in a cursive style and reads "Dr. Pál Kovács".

www.KovacsMethod.com